

ВЗАЄМОДІЯ ГРОМАДСЬКОСТІ ТА ВЛАДИ у 2020 році

Донецька область

МОЖЛИВОСТЕЙ
ПРОСТІР
МОЖЛИВОСТЕЙ

ВСТУП

2020 рік змінив життя українців. Зміни в першу чергу були пов'язані з пандемією COVID-19, адже карантинні заходи часто обмежували права і можливості людей в різних сферах життя.

В цьому дослідженні ми намагалися з'ясувати яким чином ситуація з COVID-19 вплинула на взаємодію населення і влади в регіонах. При цьому враховувались: триваюча децентралізація, місцеві вибори 2020 і інші фактори, що важливі для розвитку демократії в громадах.

За основу взято думку про те, що події 2020 року змінили можливості доступу населення до органів влади та впливу на їх рішення, певним чином обмежили їх права на участь в управлінні державою. Це стало викликом, реагування на який показало спроможність влади в регіонах підтримувати демократію і права людей в складні часи.

Мета дослідження – посилити можливості регіональних організацій громадянського суспільства (далі - ОГС) у процесах демократизації через виявлення і використання інструментів впливу на владу, покращення комунікації з владою і вироблення універсальних практик взаємодії.

Дослідження проводилось в Донецькій, Житомирській, Львівській, Одеській, Рівненській, Хмельницькій областях та місті Києві.

Даний звіт стосується ситуації в Донецькій області.

ПІД ЧАС ДОСЛІДЖЕННЯ:

1. вивчалися зміни в комунікації влади на місцевому, регіональному рівнях в Україні в умовах пандемії COVID-19, активності влади в соціальних мережах, каналів зворотного зв'язку з владою для громадян, зміни в проведенні особистого прийому громадян тощо;
2. розглядалися проведення засідань громадських рад в регіонах, їх формату (онлайн чи офлайн), кількості учасників засідань та засідань за рік, можливості для громадян дивитися засідання громадських рад онлайн, публікацій протоколів засідань та фінальних рішень засідань громадських рад на сайті місцевої влади чи громадської ради;
3. досліджувалися статuti громад на предмет наявності особливих повноважень для громадських рад, а також щодо проведення дистанційних зустрічей чи засідань;
4. вивчалася періодичність звернення ОГС до органів місцевої чи регіональної влади, органів місцевого самоврядування, формат та канали спілкування з владою, їх ефективність, зацікавленість влади в зворотному зв'язку, проблеми спілкування з владою тощо.

МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ

Для виконання завдань дослідження були поєднані наступні інструменти:

- аналіз документів - здійснювався аналіз відповідей на запити та документів, що були надані разом з відповідями, а також документів, що розміщені у відкритому доступі;
- напівструктуровані опитування - проведення опитувань (глибинних інтерв'ю) представників організацій громадянського суспільства, членів громадських рад;
- аналіз інформації у відкритих джерелах, включаючи: публікації повідомлень на інтернет-ресурсах органів влади й місцевого самоврядування, інформація в ЗМІ щодо реагування на рішення влади, дані соціальних мереж органів влади тощо.

Для збору даних було направлено запити про надання публічної інформації до 17 суб'єктів. Отримані відповіді від 17.

Здійснювався аналіз інформації, яка міститься на сторінках вказаних суб'єктів в мережі Інтернет, в соціальних мережах, включаючи Facebook.

Було проведено інтерв'ю з 5 представниками організацій громадянського суспільства, 12 членами громадських рад.

В результаті дослідженням було охоплено наступні владні суб'єкти:

- Донецька обласна державна адміністрація,
- Краматорська міська рада,
- Бахмутська районна рада,
- Бахмутська районна державна адміністрація,
- Волноваська районна рада,
- Волноваська районна державна адміністрація,
- Краматорська районна рада,
- Краматорська районна державна адміністрація,
- Маріупольська районна рада,
- Маріупольська районна державна адміністрація,
- Покровська районна рада,
- Покровська районна державна адміністрація,
- Бахмутська територіальна громада Бахмутського району,
- Вугледарська територіальна громада Волноваського району,
- Лиманська територіальна громада Краматорського району,
- Мангушська територіальна громада Маріупольського району,
- Курахівська територіальна громада Покровського району.

РОЗДІЛ 1.

Публічна комунікація влади в умовах COVID-19

Хронологія реагування на виклики COVID-19

12.03.2020.	Офіційно скасовується прийом громадян представниками влади в області. Одночасно з цим оперативно відмінюються та переносяться значна кількість масових заходів, до організацій яких була причетна ОДА.
12.03.2020.	Проведено останній публічний захід за участю іноземців до часу виходу з карантину.
16.03.2020.	Запроваджується перший пакет обмежень на перетин лінії розмежування. Пасажиро-транспортний потік зменшився майже на 90 %. Починаючи з середини березня, місцева влада активно популяризує онлайн послуги Пенсійного фонду України. З березня місяці місцева влада вимушена також боротися із фейками, які активно запускалися у контексті пандемії COVID-19. Мова йшла про нібито «дезінфекції міст з літаків».
17.03. 2020.	Обмеження пасажирських перевезень в регіоні. Для Донецької області, які втратила звичну логістичну систему доставки товарів та транспортування людей, це рішення було досить болісним.
20.03.2020.	Запровадження режиму надзвичайного стану в регіоні. З 20.03.2020 місцева влада переходить на режим щоденного оперативного ознайомлення із поширенням пандемії, активно поширюються контактні телефони “гарячої лінії” за напрямками.
28.03.2020.	Введено обмеження щодо перетину лінії проведення операції Об’єднаних сил зі сторони Харківської, Запорізької та Дніпропетровської областей. Наприкінці березня, місцева влада починає говорити про запровадження стандартів інфекційної безпеки у приміщеннях органів влади. Слід відзначити, що на початку карантину, у березні-квітні 2020 року, було відмінено цілу низку конкурсів на заміщення посад в органах влади. Таким чином, місцева влада очевидно демонструвала неготовність роботи у режимі надзвичайної ситуації.
01.04.2020.	В Донецькій області проект забезпечення продуктами першої необхідності малозабезпечених категорій громадян мав глибше значення та значну кількість гуманітарних партнерів.
03.04.2020.	Початок роботи єдиної телефонної “гарячої лінії” з протидії COVID-19. У квітні місцева влада піддалась загальній істерії та вдавалась до не раціональних дій задля заспокоєння громадян. Це супроводжувалося нецільовим використанням коштів. Приклад - «дезінфекція» вуличних просторів. З початку квітня розпочинається окрема програма співпраці бізнесу із владою щодо протидії COVID-19.
22.04.2020.	Радикальні дії місцевої влади у поминальній дні. Після провалу комунікаційної компанії на Великдень та переповнені церкви, влада вдалася до закриття цвинтарів.

Як змінилась комунікація влади з населенням

1. Всі органи влади, не пов'язані з безпековою сферою, досить оперативно перейшли на онлайн режим роботи: соціальні послуги, взаємодія із бізнесом, освіта, культура, спорт тощо. Оперативно доопрацьовувалися і вводилися в експлуатацію цифрові рішення пов'язані із наданням держаних адміністративних послуг.
2. Специфіка регіону полягає в тому, що агресія відбувалась не тільки у силовій площині, але також і в інформаційній. Зокрема тема COVID-19 активно використовувалася Росією для запуску фейкової інформації та підбурювання людей. Місцева влада спільно із СБУ змушена була протидіяти в цьому напрямку.
3. У період з квітня 2019 року по грудень 2020 року на Донеччині розпочали надання адміністративних послуг шість ЦНАП (Андріївська, Званівська, Олександрівська, Сіверська, Соледарська, Часовоярська ТГ); три віддалені робочі місця адміністраторів ЦНАП (у м. Маріуполь – Соціальний офіс «Мультицентр», у селі Золотий Колодязь Шахівської сільської ТГ, у селі Переїзне Званівської сільської ТГ). Сімнадцять громад отримали мобільні офіси для забезпечення доступності до якісних адміністративних послуг шляхом виїзного обслуговування та надання послуг мешканцям віддалених територій.
4. Змінилась ситуація щодо перетину лінії розмежування: на початковому етапі запровадження карантину, пункти перетину були паралізовані, в подальшому відбувалося блокування переміщення людей. Все це спонукало владу відповідно реагувати.
5. Запровадження жорсткого карантину фактично паралізувало роботу гуманітарних місій та організацій в регіоні (впритул до виїзду іноземних фахівців з України).

Висновки

1. На комунікації влади з населенням досить сильно впливало те, що область частково окупована. Великий вплив мала необхідність забезпечувати безпеку і оборону, протидіяти інформаційній агресії, змінювати характер органів влади, організовувати потоки людей з окупованих територій де хвороба практично не контролювалася.
2. Регіон також відрізняється наявністю значної кількості людей з особливими життєвими обставинами, які потребують додаткової уваги з боку органів влади та гуманітарних організацій.
3. На співпрацю влади і громадськості великий вплив має активна робота в регіоні міжнародних та вітчизняних гуманітарних організацій, які допомагають людям у складних життєвих обставинах. Це додає сили впливу на владу та підвищує рівень місцевих неурядових організацій.
4. Специфіка бойових дій в регіоні передбачає значне та погано контрольоване скупчення людей в одному місці. Традиційні заходи інфекційної безпеки за таких ситуацій слабо дієві.
5. Внаслідок російської агресії, звична система логістичного сполучення, перевезення товарів та людей була зруйнована. З'явилися логістичні провали.
6. Значна частина економіки регіону орієнтована на великі промислові кластери із чітко визначеним (іноді вузьким) колом власників. При цьому слабкі показники розвитку малого та середнього бізнесу в регіоні, незначна туристична інфраструктура. Що дозволяло владі не корегувати рішення держави на інтереси малого бізнесу в регіоні.

РОЗДІЛ 2.

Місцева влада в соціальних мережах

Сторінки в соціальних мережах	Контент Пости щодо COVID-19	Кількість користувачів (відсоток до загальної кількості населення)
Донецька обласна державна адміністрація		Донецька область - 1 843 578
Facebook https://www.facebook.com/DonetskaODA Телеграм https://t.me/DonetskaODA	Щоденне інформування про поточні події, інформування про COVID-19, щеплення	5 644 вподобали (0,31%), 7 731 стежать (0,42%)
Краматорська міська рада		м.Краматорськ - 165 997
Facebook https://www.facebook.com/kramatorsk.rada/	Щоденне інформування про поточні події, інформування про COVID-19, щеплення	956 вподобали (0,6%), 1601 стежать (0,6%)
Бахмутська районна державна адміністрація		Бахмутський район - 223 805
Facebook https://www.facebook.com/bahmutdistrict/	Щоденне інформування про поточні події, інформування про COVID-19, щеплення	691 вподобали (0,31%), 982 стежать (0,44%)
Бахмутська районна рада		Бахмутський район - 223 805
Facebook https://www.facebook.com/Бахмутська-районна-рада-Донецької-області-107640031406793/	Щоденне інформування про поточні події, інформування про COVID-19, щеплення	3021 вподобали(1,3%) 3522 стежать (1,5%)
Волноваська районна рада		Волноваський район - 143 951
Facebook https://www.facebook.com/rsvet.volnov.dc	Щоденне інформування про поточні події, інформування про COVID-19, щеплення	1 054 вподобали (0,73%) 1 222 стежать (0,85%)
Волноваська районна державна адміністрація		Волноваський район - 143 951
Facebook https://www.facebook.com/volnovaska.rda/	Щоденне інформування про поточні події, інформування про COVID-19, щеплення	1391 вподобали (0,97%) 2 261 стежать (1,6%)
Краматорська районна рада		Краматорський р-н - 560 903
Facebook https://www.facebook.com/kramairada	Щоденне інформування про поточні події	355 вподобали (0,06%) 432 стежать (0,08%)
Краматорська районна державна адміністрація		Краматорський р-н - 560 903
Facebook https://www.facebook.com/kramairada	Щоденне інформування про поточні події	960 вподобали (0,13%) 1 363 стежать (0,24%)

Сторінки в соціальних мережах	Контент Пости щодо COVID-19	Кількість користувачів (відсоток до загальної кількості населення)
Маріупольська районна рада		Краматорський р-н - 560 903
Facebook https://www.facebook.com/mariupol.r	Щоденне інформування про поточні події	1 212 вподобали(0,23%) 1 473 стежать (0,28%)
Маріупольська районна державна адміністрація		Маріупольський район - 516 228
Facebook https://www.facebook.com/profile.php?id=100063582467709 (сторінка зареєстрована як "особа", не "організація")	Щоденне інформування про поточні події	--
Покровська районна рада		Покровський район - 398 691
Facebook https://www.facebook.com/Покровська-районна-рада-Донецької-області-107482194769289	Інформування про поточні події 2-3 рази в тиждень	171 вподобали (0,04%) 183 стежать (0,05%)
Покровська районна державна адміністрація		Покровський район - 398 691
Facebook https://www.facebook.com/pokrovsk.rda	Щоденне інформування про поточні події	519 вподобали (0,12%) 710 стежать (0,2%)
Бахмутська територіальна громада Бахмутського району		громада - 80 377
Facebook https://www.facebook.com/rada.bakmut/ (сторінка Бахмутської міськради)	Щоденне інформування про поточні події	2324 вподобали (2,9%) 3106 стежать (3,9%)
Вугледарська територіальна громада Волноваського району		громада - 25 980
Facebook https://www.facebook.com/vuglerada/	Щоденне інформування про поточні події, інформування про COVID-19, щеплення	1472 вподобали (0,56%) 1886 стежать (0,73%)
Лиманська територіальна громада		громада - 41 066
відсутня		
Мангушська територіальна громада		громада - 21 307
відсутня		
Курахівська територіальна громада Покровського району		громада - 38 776
Facebook https://www.facebook.com/official.kurakhovo	Інформування про поточні події 2-3 рази на тиждень	1 619 вподобали (4,2%) 1 663 стежать (4,3%)

Висновки

1. Здебільшого місцева влада досить активна в соціальних мережах. Головним майданчиком, на якому присутні місцеві органи влади та органи місцевого самоврядування є Facebook, до створені відповідні сторінки. Виключення становить Донецька обласна державна адміністрація, що присутня у також Telegram.
2. Місцевим органам влади та органам місцевого самоврядування варто активно використовувати інші соціальні мережі, зокрема YouTube Telegram, TikTok тощо для залучення населення різних категорій і посилення впливу.
3. Охоплення сторінками органами влади і самоврядування у Facebook є досить низьким - до 1% населення відповідної адміністративно - територіальної одиниці чи громади. Владі варто залучати населення до користування її сторінками у Facebook, покращувати якість контенту - робити його більш цікавим. Це допоможе швидко доносити інформацію та отримувати зворотній зв'язок, корегувати власні дії, керувати настройми і підтримкою.
4. Контент, що створюють місцеві органи влади та органи місцевого самоврядування у Facebook передбачає інформування населення регіонів про актуальні події, заходи відповідних органів. Відмічається невисокий ступень реагування на контент органи влади та місцевого самоврядування у Facebook. Варто покращити якість контенту, робити його більш цікавим для населення регіону.

РОЗДІЛ 3. Особисті прийоми громадян в умовах COVID-19

Орган влади / місцевого самоврядування	Особисті прийоми		Вплив COVID-19	Лист – відповідь на звернення
	2019	2020		
Донецька обласна державна адміністрація - Донецька обласна військово-цивільна адміністрація	600	137	Призупинення прийомів	05.01-03/139/17-21-75/18-21 від 19.03.2021
Краматорська міська рада	339	34	Призупинення прийомів	08-19/103 від 23.03.2021
Бахмутська районна державна адміністрація	111		Призупинення прийомів	1-8/01/50 від 22.03.2021
Бахмутська районна рада	4	0	Призупинення прийомів	1/01-15 від 22.03.2021
Волноваська районна рада	5	11	Призупинення прийомів	01-22-136 від 29.03.2021
Волноваська районна державна адміністрація	31	33	Призупинення прийомів	6-3ПІ/6 від 22.03.2021
Краматорська районна рада	новостворена			01-34/1 від 29.03.2021
Краматорська районна державна адміністрація	новостворена			1 від 26.03.2021
Маріупольська районна рада	новостворена			01.01/101/26-101 від 18.03.2021
Маріупольська районна державна адміністрація	новостворена			2 від 22.03.2021
Покровська районна рада	127	42	Призупинення прийомів	01-12/124 від 22.03.2021
Покровська районна державна адміністрація	142	26	Призупинення прийомів	01-08-81 від 24.03.2021
Бахмутська територіальна громада	418	329	Призупинення прийомів	073-67/0/6-21 від 29.03.2021
Вугледарська територіальна громада Волноваського району	198	53	Призупинення прийомів	0.21/39-1887/0/8-21 від 25.03.2021
Лиманська територіальна громада	810	266	Призупинення прийомів	0.21/П-02/2021 від 22.03.2021
Мангушська територіальна громада	не надано	10	інформація не надана	П-09 від 26.03.2021
Курахівська територіальна громада	487	76	26.06.2020 оновлено графік прийому	23/11-19 від 25.03.2021

Висновки

1. На 68% знизилась кількість особистих прийомів у 2020 році порівняно з 2019. Таке зниження пов'язані саме з COVID-19 та запровадження карантинних обмежень.
2. З 17 суб'єктів, що надали інформацію: 12 повідомили про зміни у режимі прийому у зв'язку з COVID-19, три суб'єкта є новоствореними, один інформацію не надав. Отже, владні суб'єкти в Донецькій області досить дисципліновано виконували вимоги карантинних обмежень.

РОЗДІЛ 4.

Громадські ради в умовах COVID-19

Нормативно-правовий контекст

Стаття 38 Конституції України передбачає, що громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами.

Основний документ, що визначає порядок роботи громадських рад є Постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010р. №996 “Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики”, якою встановлено:

- Порядок проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики;
- Типове положення про громадську раду при міністерстві, іншому центральному органі виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній, Київській та Севастопольській міській, районній, районній у м. Києві та Севастополі державній адміністрації.

Для державних адміністрацій Постанова №996 передбачає необхідність вжиття заходів для утворення громадських рад при центральних і місцевих органах виконавчої влади та забезпечити їх функціонування.

Органам місцевого самоврядування Постановою №996 рекомендовано під час проведення консультацій з громадськістю та утворення громадських рад при органах місцевого самоврядування керуватися затвердженими цією постановою Порядком і Типовим положенням.

Особливі повноваження громадських рад, проведення дистанційних зустрічей в статутах

Краматорська міська рада

Сторінка ради в мережі Інтернет щодо громадської ради включає інформацію про склад ради, плани роботи, протоколи засідань, новини громадської ради. Положення про громадську раду не містить можливостей проведення засідань онлайн.

Бахмутська районна державна адміністрація

Сторінка адміністрації в мережі Інтернет щодо громадської ради включає інформацію про склад ради. На сторінці відсутнє Положення про громадську раду.

Волноваська районна державна адміністрація

Сторінка адміністрації в мережі Інтернет щодо громадської ради включає інформацію про склад ради, порядок денний, створення громадської ради. На сторінці відсутнє Положення про громадську раду.

Покровська районна державна адміністрація

Сторінка адміністрації в мережі Інтернет щодо громадської ради включає інформацію про склад ради, плани роботи, протоколи засідань, новини громадської ради. Положення про громадську раду містить можливості схвалювати рішення через опитування у письмовому або електронному вигляді.

Створення громадських рад, проведення їх засідань

Орган влади/ місцевого самоврядування	Кількість членів громади	Кількість засідань		через COVID-19 онлайн/ скасовані	Лист - відповідь на звернення
		2019- 2020	2020		
Донецька обласна державна адміністра- ція - Донецька облас- на військово-цивільна адміністрація	Інформації не надано				05.01- 03/139/17-21- 75/18-21 від 19.03.2021
Краматорська міська рада	30	12	5	2 / не скасовувались	08-19/103від 23.03.2021
Бахмутська районна державна адміністрація	12	11	6	немає інформації	1-8/01/50 від 22.03.2021
Бахмутська районна рада	громадська рада не створена				1/01-15 від 22.03.2021
Волноваська районна рада	Інформації не надано				01-22-136 від 29.03.2021
Волноваська районна державна адміністрація	21	4	4	не скасовувались	6-3ПІ/6 від 22.03.2021
Краматорська районна рада	Розпочала роботу в березні 2021				01-34/1 від 29.03.2021
Краматорська районна державна адміністрація	громадська рада не створена питання в про- цесі розгляду				1 від 26.03.2021
Маріупольська районна рада	громадська рада не створена				01.01/101/26-101 від 18.03.2021
Маріупольська районна державна адміністрація	в процесі створення				2 від 22.03.2021
Покровська районна рада	громадська рада не створена				01-12/124 від 22.03.2021
Покровська районна державна адміністрація	4	8	4	не проводились	01-08-81 від 24.03.2021
Бахмутська тери- торіальна громада	Інформації не надано				073-67/0/6-21 від 29.03.2021
Вугледарська тери- торіальна громада Волноваського р-ну	Інформації не надано				0.21/39- 1887/0/8-21 від 25.03.2021
Лиманська тери- торіальна громада	при викнавчому комітеті Лиманської міської ради створено у 2021 р				0.21/П-02/2021 від 22.03.2021
Мангушська тери- торіальна громада	громадська рада не створена				П-09 від 26.03.2021
Курахівська тери- торіальна громада	7	не проводились			23/11-19 від 25.03.2021

Опитування членів громадських рад

Питання: Чи змінювався склад громадської ради протягом 2020 року? Як це вплинуло на роботу громадської ради?

Відповіді: зміни у складі громадської ради, там де вони відбувалися, не вплинули на її роботу.

Питання: Як часто відбуваються засідання громадської ради? Чи цього достатньо для ефективної роботи громадської ради? Чому?

Відповіді: засідання відбуваються досить часто – раз в місяць, раз в два місяці. Цього достатньо для вирішення проблем.

Питання: Що змінилося в роботі громадської ради у 2020 році? Які були позитивні та негативні моменти в роботі громадської ради?

Відповіді: найголовнішим негативним фактором, що вплинув на роботу громадських рад визначено COVID-19. З ним пов'язаний перехід в онлайн формат обговорення питань, спілкування за допомогою телефонного зв'язку. З одного боку такий формат роботи усуває проблеми з транспортуванням членів рад, з іншого – виникають проблеми технічного характеру (поганий зв'язок, відсутній інтернет).

Питання: Які основні проблеми в роботі громадської ради були у 2020 році. Яким чином можна подолати ці проблеми?

Відповіді: серед проблем: недостатньо серйозне сприйняття членів громадських рад владою, інколи ігнорування, перешкоджання роботі, неактивність окремих членів громадських рад.

Питання: Чи вплинула ситуація з пандемією COVID-19 та місцеві вибори на роботу громадської ради у 2020 році? Яким саме чином?

Відповіді: місцеві вибори не вплинули. Через COVID-19 перейшли на онлайн формат роботи.

Питання: Окрім пандемії та місцевих виборів, які ще фактори вплинули на роботу громадської ради у 2020 році? Яким чином?

Відповіді: серед негативних факторів відмічалися наявність конфлікту з владою.

Питання: Як вплинула реформа децентралізації на діяльність громадської ради?

Відповіді: здебільшого вказувалося, що децентралізація не вплинула на роботу громадських рад. При цьому зазначалось, що Донецька область через особливий безпековий режим має інший порядок формування і призначення влади.

Питання: Чи отримує громадська рада необхідну підтримку від органу влади, при якій вона створена? В чому саме виражається така підтримка? Чи дослухається орган влади до громадської ради, її членів? Якщо існують проблеми взаємодії між громадською радою та органом влади, при якому вона створена?

Відповіді: здебільшого члени громадських рад відповідали про наявність підтримки з боку органів влади, що передбачала надання приміщень для засідань, прийняття та розгляд рекомендацій і звернень.

Питання: Які зміни необхідні в роботі громадської ради? Як має змінитися робота громадської ради у зв'язку з пандемією COVID-19 та проведенням місцевих виборів?

Відповіді: Для покращення результативності роботи громадських рад необхідна підтримка органів влади, саме відношення влади до громадських рад необхідно змінювати.

Питання: Чи відмінялися засідання громадської ради у зв'язку з пандемією COVID-19 та проведенням місцевих виборів? Як часто таке відбувалося протягом 2020 року? Чи пропонувалися інші формати роботи (онлайн засідання)? Якщо онлайн засідань не відбувалося то чому?

Відповіді: практично не відмінялися, відбувалося обговорення проблем та прийняття рішень в онлайн форматі – з використанням платформи ZOOM, телефону, Viber – груп тощо.

Питання: Чи вистачає відкритості у роботі громадської ради? Чи необхідні додаткові заходи, наприклад, онлайн трансляції засідань для забезпечення відкритості роботи громадської ради?

Відповіді: всі опитані члени громадських рад зазначили про відкритість роботи рад.

Висновки

1. Питання щодо створення громадських ради були поставлені 17-ти місцевим органам влади та органам місцевого самоврядування.
2. Серед шести місцевих державних адміністрацій, для яких законодавством встановлено обов'язок створювати громадські ради, ради створено в чотирьох. Одна державна адміністрація повідомила, що громадські ради в процесі створення.
3. Серед 11 органів місцевого самоврядування громадські ради були створені в чотирьох. Як вбачається з цієї інформації - громадські ради не є достатньо розповсюджені для органів місцевого самоврядування в області.
4. Суб'єкти влади повідомили, що засідання громадських рад через COVID-19 не скасовувалися. При цьому, як показують результати опитування, досить активно переходили в онлайн формат роботи.
5. Здебільшого на сайтах відповідних органів публікуються протоколи засідань громадських рад там, де вони створені і працюють, а також інформація про склад рад, положення про ради тощо. Положення про ради не містять особливих функцій для громадських рад.

РОЗДІЛ 5.

Взаємодія ОГС з владою протягом 2020 року.

Опитування членів ОГС

Питання: Яким чином ситуація з пандемією COVID-19 і місцеві вибори вплинули на роботу організації?

Відповіді: місцеві вибори не вплинули на роботу організацій. Щодо впливу COVID-19 респонденти вказали на перехід в онлайн формат роботи, впровадження обмежувальних і протиепідеміологічних заходів, скорочення відвідувань та особистих зустрічей, відміна публічних заходів.

Питання: Які фактори, крім пандемії та місцевих виборів, впливали на роботу організації у 2020 році? Позитивним чи негативним був такий вплив? Чому?

Відповіді: серед перелічених негативних факторів визначено складний загальний економічний стан в країні.

Питання: Як організація взаємодіє з владою: обласною, районною, міською? Сильні та слабкі сторони такої взаємодії. Досягнення та проблеми.

Відповіді: існує постійна взаємодія ОГС різних напрямів роботи, в основному влада підтримує організації.

Питання: Як часто Вам доводиться звертатися до органів місцевої чи регіональної влади, органів місцевого самоврядування? Якою є реакція влади на такі звернення? Яким є результат таких звернень? Чи задоволені Ви таким результатом? Що вважаєте необхідно змінити щоб результат був кращим?

Відповіді: практично всі представники опитаних неурядових організацій зазначили, що досить часто звертаються до влади та отримують позитивні відповіді на свої звернення. Реакція влади їх здебільшого задовольняє. Існують окремі випадки незадоволеності взаємодією.

Питання: Яким чином ситуація з пандемією COVID-19 та місцеві вибори, а також інші виклики 2020 року вплинули на періодичність Ваших звернень до влади? Реакцію влади? Результативність звернень?

Відповіді: ситуація з COVID-19 не мала значного впливу на взаємодію з владою. Відмічається те, що збільшилося кількість звернень в онлайн форматі та про необхідність проводити додаткові консультації щодо використання онлайн інструментів демократії.

Питання: Якими є формат та канали спілкування з владою? Яка їх ефективність? Чи змінилися формат та канали спілкування з владою у зв'язку із пандемією COVID-19, місцевими виборами або іншими викликами? Чи необхідно змінювати формат та канали спілкування з владою та яким чином?

Відповіді: збільшилося використання онлайн звернень до влади (телефон, електронні листи тощо). Такий формат також є ефективним, адже допомагає певним чином систематизувати взаємодію.

Питання: Чи відбувалися відмови влади у спілкуванні з організацією з посиланням на пандемією COVID-19, місцеві вибори? Як часто відбуваються такі відмови? Чи пропонувалися інші формати та канали спілкування (онлайн зв'язок)? Якщо онлайн спілкування не відбувалося то чому?

Відповіді: опитані організації вказували про відсутність відмов у спілкуванні, в тому числі у зв'язку з COVID-19, відбувся перехід в онлайн формат, або запровадження офіційних обмежень.

Питання: Основні проблеми у спілкуванні з владою? Яким чином можна змінити ситуацію? Чи здатна влада підтримувати постійний зв'язок, зворотній зв'язок?

Відповіді: організації відмічають здатність влади підтримувати постійний зв'язок, однак, для цього організації мають набути певну репутацію, показати себе адекватним партнером влади у вирішенні проблем населення регіону. Серед проблем відмічався подекуди формальний підхід у комунікаціях.

Висновки

1. За інформацією ОГС влада в регіоні цілком підтримує їх роботу, реагує на запити та готова до співпраці. В цілому організації задоволені взаємодією з владою.
2. COVID-19 став найбільшою проблемою в роботі неурядових організацій, зупинив певні активності, змінив формат комунікацій з владою через необхідність спілкування через електронні звернення, за допомогою телефонного зв'язку тощо.
3. ОГС розуміють необхідність налаштовуватися на новий, дистанційний, формат взаємодії з владою, через електронні засоби спілкування. Саме тому важливим є постійне навчання новим навичкам роботи в онлайн форматі.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Донецька область перебувала в досить складному становищі, що пов'язано з окупацією частини території, інформаційною агресією Росії, в тому числі з використанням теми COVID-19, дислокацією сил безпеки й оборони та переважання безпекової складової у питаннях управління регіоном, постійним рухом людей з окупованих територій тощо. Не зважаючи на ці фактори область досить ефективно реагувала на виклики COVID-19, впроваджувала онлайн формат роботи для соціальних послуг, взаємодії із бізнесом, освіти, культури, спорту тощо. Оперативно доопрацьовувалися і вводилися в експлуатацію цифрові рішення, пов'язані із наданням держаних адміністративних послуг.
2. Влада Донецької області комунікує з населенням через соціальні мережі. Однак, наявний досить низький рівень охоплення населення сторінками влади в соціальних мережах – менше ніж 1%. Це знижує комунікаційні можливості влади, можливості впливати, доносити інформацію, отримувати моментальні відповіді на прийняті рішення. Варто розуміти те, що соціальні мережі - це новий, сучасний засіб масової інформації. Розвиток охоплення в соціальних мережах, залучення населення регіону до використання соціальних мереж, боротьбу за якість контенту, його цікавість населенню слід включати до основних напрямків роботи органу влади.
3. Ситуація з COVID-19, запровадження карантинних обмежень вплинули на проведення представниками влади особистих та виїзних прийомів. У відповідях влади на наші запити вказано, що практично всі владні суб'єкти призупиняли прийоми.
4. Як показують відповіді, отримані під час опитувань представників неурядового сектору і членів громадських рад – COVID-19 змінив формат комунікацій з владою. Водночас, опитувані особи не вважали, що влада використовує COVID-19 як привід не взаємодіяти. Тут варто рекомендувати розвивати використання онлайн засобів проведення особистих прийомів, через платформи на кшталт ZOOM.
5. Громадські ради є найбільш застосованим інструментом участі громадян у державних справах, що є обов'язковим для системи органів виконавчої влади та рекомендованим для органів місцевого самоврядування. Враховуючи це, місцеві органи влади широко використовують громадські ради в роботі, органи місцевого самоврядування таким інструментом користуються рідше.
6. В цілому ситуація з COVID-19 мала негативний вплив на роботу громадських рад. Зокрема, засідання перейшли в онлайн формат роботи, що часто є не зручним, особливо для людей старшого віку і тих членів громадських рад, які проживають в селах з поганою якістю інтернет-зв'язку. Однак, ситуація з карантинними має прискорювати застосування нових форматів роботи, адже в кінцевому випадку онлайн формати дозволять швидко приймати рішення не витрачаючи ресурсів на проїзд, оренду приміщень тощо.
7. Члени громадських рад відмічають скоріше наявність підтримки їх діяльності з боку органів, при яких вони створені. Для вирішення проблем взаємодій влади і громадських рад варто знаходити баланс інтересів та забезпечувати достатній рівень комунікації та відкритості.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

8. Не зважаючи на те, що громадські ради практично не здійснюють онлайн-трансляції власних засідань, члени громадських рад вважають роботу рад достатньо відкритою. В цьому випадку слід порадити проведення онлайн-трансляцій засідань – це сприятиме відкритості громадських рад і є гарним способом залучити населення до активності без необхідності застосування додаткових бюрократичних механізмів.
9. Розглядаючи результати опитувань неурядових організацій з питань взаємодії з владою варто зазначити загальну тенденцію задоволеністю такою взаємодією. Так представники організацій в основному говорять про результативність звернень, активне реагування влади на запити. І цю тенденцію слід підтримувати, адже активні неурядові організації можуть надати владі гарну підтримку в критичних ситуаціях, коли влада не встигає зреагувати.

pm.net.ua

Аналітичний звіт підготовлено ГО «Простір можливостей» (pm.net.ua) в рамках проекту «Громадськість за демократизацію» за сприяння Європейського Союзу (<http://ec.europa.eu/europeaid/>), який реалізується Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій. Окремі думки, висловлені в аналітичному звіті, є особистою позицією авторів і жодним чином не відображають точку зору Європейського Союзу